

Granskning av årsredovisning 2019-12-31 Herrljunga kommun

Mars 2020, Pernilla Rehnberg, Revsul Dedic och Annika Karlsson

Innehåll

Sammanfattning	1
1. Inledning	3
2. Granskningsresultat	5

Sammanfattning

Uppdrag och Bakgrund

Revisorerna prövar, enligt kommunallagen, om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig. Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionssed all verksamhet som bedrivs inom nämndernas eller fullmäktigeberedningarnas verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de revisorer eller lekmannarevisorer som utsetts i juridiska personer enligt 10 kap. 2-6 §§, även verksamheten i de juridiska personerna. Revisorernas skriftliga bedömning ska lämnas till fullmäktige inför behandlingen av delårsrapporten och årsredovisningen.

Revisionsfråga

Är räkenskaperna rättvisande och är resultatet i årsbokslutet förenligt med de mål fullmäktige beslutat?

Underliggande frågeställningar:

- ✓ Redogör årsredovisningen för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut?
- ✓ Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
- ✓ Är resultatet i årsbokslutet förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Underliggande revisionsfrågor:

- Kvalitetssäkring av årsredovisningens delar. Innehåller dokumentet den information som föreskrivs av lag om kommunal bokföring och redovisning samt gällande rekommendationer?

- Granskning av väsentliga resultat- och balansposter med avseende på olika aspekter som fullständighet, riktighet, existens, tillhörighet, periodisering, värdering, äganderätt och förpliktelser samt innehåll och presentation. Urval sker enligt väsentlighet och risk.
- Redogör årsredovisningen för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut? Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
- Är resultatet i årsbokslutet förenligt med de mål fullmäktige beslutat?
- Är balanskravet uppfyllt?

Revisionskriterier

Följande revisionskriterier används:

- Kommunallagen
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

Svar på revisionsfrågan

I årsredovisningen redovisas de finansiella målen och verksamhetsmålen. 2 av de 3 beslutade finansiella målen har enligt kommunstyrelsens bedömning uppnåtts. Vi instämmer med kommunstyrelsens bedömning. Vår samlade bedömning är att resultatet i årsredovisningen är delvis förenligt med de finansiella mål fullmäktige beslutat om.

Av 44 bedömda prioriterade mål (se budgetplan 2019-21) har nämnderna bedömt att 17 uppnåtts, 21 delvis uppnåtts och 6 mål har inte uppnåtts. Vår samlade bedömning är att resultatet i årsredovisningen delvis är förenligt med de verksamhetsmässiga mål fullmäktige beslutat om. Vad gäller den ekonomiska redovisningen är vår samlade bedömning att det finns brister i den ekonomiska redovisningen som bör beaktas i de förtroendevalda revisorernas bedömning av årsredovisningen. Sammantaget anser vi att bristerna ger anledning för de förtroendevalda revisorerna att överväga kritik i revisionsberättelsen.

Iakttagelser

Vid granskning av väsentliga resultatposter och balansposter samt måluppfyllelse har vi gjort följande noteringar vilka medför att det finns brister i den ekonomiska redovisningen som bör beaktas i de förtroendevalda revisorernas bedömning av årsredovisningen;

- Avskrivningar för materiella anläggningstillgångar påbörjas inte i samband med idrifttagande av anläggningstillgången. Vilket innebär att kostnaden för avskrivningar inte hamnar i resultaträkningen.
- Redovisningen av pensioner är inte i överensstämmelse med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Kommunen redovisar endast avsättningar och inga ansvarsförbindelser. Ändring till fullfondering har påverkat avsättningar och eget kapital.
- Redovisningen av schablonbidrag för flyktingar intäktsförs inte i enlighet med god redovisningssed.
- Saldo på skattekontot redovisas inte i kommunens redovisning/årsredovisningen per 191231. Fordran upptagen till 0 kr.

Rekommendationer

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- ta en tydligare roll i målarbetet så att lagstiftarens intentioner med kommunallagen och lagen om kommunal bokföring och redovisning efterlevs,

- arbeta för att tydliggöra de prioriterade målen,
- arbeta för en ökad måluppfyllelse.
- se över de verksamhetsmässiga och redovisningsmässiga rutinerna för att hantering av inköp och nyanskaffningar så att användningstid och avskrivningstid bättre motsvarar varandra kommande år.
- ändra till en redovisningsmetod för pensioner som är i överensstämmelse med lagen om kommunal bokföring och redovisning.
- redovisa schablonbidrag för flyktingar i enlighet med god redovisningssed.
- Saldot på skattekontot bör ingå i kommunens redovisning/årsredovisning med aktuellt saldo per 191231.

Jönköping den 11 mars 2020

DELOITTE AB

Pernilla Rehnberg

Revsul Dedic

Annika Karlsson

1. Inledning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun har Deloitte genomfört en granskning av kommunens årsredovisning per 2019-12-31.

Enligt Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska en kommuns årsredovisning bestå av en resultaträkning, en balansräkning, en kassaflödesanalys, noter, en driftredovisning, en investeringsredovisning och en förvaltningsberättelse. Sammanställda räkenskaper ska ingå i årsredovisningen om sådana upprättas enligt 12 kap 2§. Årsredovisningens delar ska upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och kommunens eller regionens ekonomiska ställning. Rådet för kommunal redovisning (RKR), vars huvuduppgift är att främja och utveckla god redovisningssed i kommuner och landsting i enlighet med LKBR, har gett ut rekommendationer för den kommunala redovisningen. I tillämpliga delar ska även normering från Redovisningsrådet och Bokföringsnämnden användas. Enligt kommunallagen (KL) är det kommunstyrelsen som ansvarar för årsredovisningens upprättande.

1.1 Uppdrag och bakgrund

Revisorerna prövar, enligt kommunallagen, om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig. Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionssed all verksamhet som bedrivs inom nämndernas eller fullmäktigeberedningarnas verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de revisorer eller lekmanrevisorer som utsetts i juridiska personer enligt 10 kap. 2-6 §§, även verksamheten i de juridiska personerna. Revisorernas skriftliga

bedömning ska lämnas till fullmäktige inför behandlingen av delårsrapporten och årsredovisningen.

1.2 Revisionsfråga

Är räkenskaperna rättvisande och är resultatet i årsbokslutet förenligt med de mål fullmäktige beslutat?

Underliggande revisionsfrågor:

- Kvalitetssäkring av årsredovisningens delar. Innehåller dokumentet den information som föreskrivs av lag om kommunal bokföring och redovisning samt gällande rekommendationer?
- Granskning av väsentliga resultat- och balansposter med avseende på fullständighet, riktighet, existens, tillhörighet, periodisering, värdering, äganderätt och förpliktelser samt innehåll och presentation. Ett urval görs enligt väsentlighet och risk.
- Redogör årsredovisningen för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
- Är resultatet i årsbokslutet förenligt med de mål fullmäktige beslutat?
- Är balanskravet uppfyllt?

1.3 Revisionskriterier

Följande revisionskriterier används:

- Kommunallagen
- Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God revisionssed för kommunal verksamhet (RKR)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

1.4 Avgränsning

Granskningen omfattar genomgång av årsredovisningen med fokus på de delar som 4 kap LKBR anger att årsredovisningen ska innehålla. Ett urval av vilka delar som granskas mer ingående görs enligt bedömning av väsentlighet och risk.

1.5 Metod

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed för kommunal verksamhet. Det innebär att vi har planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. Revisionen har innefattat att utifrån en bedömning av väsentlighet och risk granska ett särskilt urval av underlag till belopp och annan information i årsredovisningen.

I revisionen har också ingått att pröva redovisningsprinciperna och kommunstyrelsens tillämpning av dem. Det ingår även att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som kommunstyrelsen gjort när de upprättat årsredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen.

2. Granskningsresultat

2.1 Kvalitetssäkring av årsredovisningens delar

Nedan presenteras vår granskning av årsredovisningen baserat på revisionskriterierna. För att tydliggöra huruvida kommunens årsredovisning är i överensstämmelse med kommunallagen och lagen om

kommunal bokföring och redovisning finns nedan en tabell över ett antal lagkrav:

Lagkrav	Lagrum	Uppfyller?
Uppfylls kraven på årsredovisningens innehåll enligt 4 kap LKBR?	4 kap 1 § LKBR	Ingår
Finns upplysning om skälen till ev avvikelser från normgivande organ på det kommunala området (RKR)?	4 kap 3§ LKBR 9 kap LKBR	Nej, pensionsskulden endast redovisad som avsättning och inte som ansvarsförbindelse. Redovisningen inte i överensstämmelse med lagen om kommunal bokföring och redovisning.
Följs uppställningsformerna för resultat och balansräkning?	5 och 6 kap LKBR	Ja.
Innehåller förvaltningsberättelsen en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning?	11 kap 9§ LKBR	Ja, återfinns under avsnittet "God ekonomisk hushållning".
Lämnas de ytterligare upplysningar som krävs för att bilden ska bli rättvisande?	4 kap 3§ LKBR 9 kap LKBR	I stort, dock några områden i den ekonomiska redovisningen där upplysningarna kan bli tydligare.
Finns upplysningar om händelser av väsentlig betydelse som inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut.	4 kap 3§ LKBR/11 kap 3§ LKBR	Inget särskilt nämnt i årsredovisningen.
Finns översikt över utvecklingen av kommunens eller regionens verksamhet?	11 kap 1§ LKBR	Ja, återfinns under avsnittet "Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning".
Finns upplysningar om kommunens förväntade utveckling?	11 kap 4§ LKBR	Ja, återfinns under avsnittet "Förväntad utveckling".
Finns upplysningar om väsentliga personalförhållanden och uppgift om sjukfrånvaro?	11 kap 5-6§§ LKBR	Ja, återfinns under avsnittet "Väsentliga personalförhållanden".
Finns en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet?	10 kap 2§ LKBR	Ja, återfinns under avsnittet "investeringsverksamhet".
Finns en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.	10 kap 1§ LKBR	Ja, återfinns under avsnittet "Årets resultat och god ekonomisk hushållning".
Anges hur ett eventuellt negativt resultat ska regleras – är balanskravet uppfyllt?	11 kap 10§ LKBR	Ja, balanskravet är uppfyllt.

Hur målen för god ekonomisk hushållning uppnåtts?	11 kap 9§ LKBR	<p>Finansiella mål</p> <p>Enligt kommunstyrelsens bedömning är 2 av 3 finansiella mål uppfyllda. Vi delar kommunstyrelsens uppfattning.</p> <p>Verksamhetsmål</p> <p>Av 44 prioriterade mål är 17 uppfyllda, 21 har delvis uppnåtts, 6 har ej uppnåtts.</p>
Ingår sammanställda räkenskaper för ev kommunal koncern?	12 kap 1§ LKBR	Ja.

2.2 Bedömning och iakttagelser kring årsredovisningen

Nedan följer en bedömning av om de finansiella målen är uppfyllda, om verksamhetsmålen är uppfyllda samt en redogörelse för de iakttagelser som gjorts i granskningen av resultat- och balansräkning samt övriga delar av årsredovisningen. Se även kommentar till måluppfyllelsen (efter tabellen).

Finansiella mål	Återkoppling till målen i årsredovisningen	Kommunstyrelsens bedömning	Deloitte's bedömning
Resultatet skall under en treårsperiod uppgå till minst 2 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag.	I förhållande till skatteintäkterna och generella statsbidrag uppgår årets resultat till 2,0 procent, vilket innebär att målsättningen för det enskilda året om 2 procent har infriats.	Målet uppnås.	Deloitte gör bedömningen att målet uppnås.
Investeringar skall självfinansieras under en femårsperiod.	Självfinansieringsgraden har uppgått till 74,5 procent vilket innebär att det långsiktiga målet om full självfinansiering inte har infriats. Detta beror på ökade investeringsutgifter de senare åren.	Målet uppnås inte.	Deloitte delar uppfattningen att målet inte uppnås för 2019.
Soliditeten skall inte understiga 35 procent.	2019 års soliditet uppgår till 41,1 procent vilket är 1 procentenhet bättre än föregående år om man räknar föregående års soliditet inkl pensionsskulden. Det finansiella målet är infriat.	Målet uppnås.	Deloitte gör bedömningen att målet har uppnåtts.
Uppfyllelse av verksamhetsmål	Återkoppling till målen i årsredovisningen	Kommunstyrelsens bedömning.	Deloitte's bedömning
Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!	Målet redovisas med underliggande prioriterade mål och kommentarer från den aktuella förvaltningen det berör. Enligt dem är 5 av 9 underliggande prioriterade mål uppnådda.	Kommunstyrelsens samlade bedömning kring uppfyllelsen av målet saknas.	Ingen bedömning har kunnat genomföras utifrån att kommunstyrelsens bedömning saknas.
Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!	Målet redovisas med underliggande prioriterade mål och kommentarer från den aktuella förvaltningen det berör. Enligt dem är 3 av 8 underliggande prioriterade mål uppnådda.	Kommunstyrelsens samlade bedömning kring uppfyllelsen av målet saknas.	Ingen bedömning har kunnat genomföras utifrån att kommunstyrelsens bedömning saknas.

Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VI-känsla!	Målet redovisas med underliggande prioriterade mål och kommentarer från den aktuella förvaltningen det berör. Enligt dem är 3 av 13 underliggande prioriterade mål uppnådda.	Kommunstyrelsens samlade bedömning kring uppfyllelsen av målet saknas.	Ingen bedömning har kunnat genomföras utifrån att kommunstyrelsens bedömning saknas.
Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!	Målet redovisas med underliggande prioriterade mål och kommentarer från den aktuella förvaltningen det berör. Enligt dem är 3 av 9 underliggande prioriterade mål uppnådda.	Kommunstyrelsens samlade bedömning kring uppfyllelsen av målet saknas.	Ingen bedömning har kunnat genomföras utifrån att kommunstyrelsens bedömning saknas.
Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!	De prioriterade målen som ryms inom verksamhetsmålet är de samma som de finansiella målen och redovisas under avsnittet "God ekonomisk hushållning".	Kommunstyrelsen gör bedömningen att 2 av 3 mål har nåtts.	Deloitte delar kommunstyrelsens uppfattning om måluppfyllelsen.
Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet.	Målet redovisas med underliggande prioriterade mål och kommentarer från den aktuella förvaltningen det berör. Enligt dem är 1 av 2 prioriterade mål uppnådda.	Kommunstyrelsens samlade bedömning kring uppfyllelsen av målet saknas.	Ingen bedömning har kunnat genomföras utifrån att kommunstyrelsens bedömning saknas.

Granskning av finansiella dokument	Iakttagelser	Deloitte's rekommendation
Avsättning för pensioner	Efter beslut i kommunfullmäktige har Herrljunga kommun sedan 2019 redovisat pensioner enligt fullfonderingsmodellen. Detta innebär att alla pensionsåtaganden redovisas under posten avsättningar i balansräkningen. Posten avsättningar har därför ökat med 182 mnkr med motsvarande minskning av det egna kapitalet. Kommunen redovisade tidigare åtaganden för pensioner gjorda innan 1998 som ansvarsförbindelser – i årsredovisningen 2019 redovisas 0 kr som ansvarsförbindelse för pensioner. Enligt 6 kap 4§ lagen om kommunal bokföring och redovisning ska inte förpliktelser som intjänats före år 1998 tas upp som skuld eller avsättning. De ska redovisas som ansvarsförbindelser.	Vi rekommenderar kommunstyrelsen att ändra till en redovisningsmetod för pensionerna som är i överensstämmelse med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

	<p>Dvs. kommunens redovisning av pensionsskulden sker inte på det sätt som lagstiftaren tänkt. Redovisningen medför också förändringar i det egna kapitalet om 185,4 mnkr. Dvs. eget kapital redovisas 2019 med 185,4 mnkr lägre än för 2018.</p>	
Redovisning av schablonbidrag för flyktingar	<p>Vad gäller schablonbidrag för flyktingar så anger kommunen följande i årsredovisningen; "Varje enskilt års över- respektive underskott balanseras för att inte påverka kommunens egna medel. Tre år efter det ankomstår som målgruppen kommit till Herrljunga kommun redovisas ett resultat. Finns det ett överskott för avräknad ankomstgrupp, och gruppen finns kvar, kan överskottet balanseras i ytterligare två år. Därefter ska överskottet redovisas till årets resultat. På motsvarande sätt redovisas ett underskott för avräknad grupp i årets resultat senast tre år efter ankomståret. För perioden januari-december 2019 förs intäkter från resultatet till flyktingbufferten med 1,0 mnkr och 0,2 mnkr förs till resultat från flyktingbufferten för flyktingar anlända 2014. Intäkterna för ensamkommande barn har under perioden januari-december 2019 överstigit kostnaderna. Överskottet förs från resultatet till bufferten för ensamkommande barn med 0,7 mnkr. Total påverkan på resultatet är en minskad intäkt på 1,5 mnkr. Vi anser att kommunen inte bokför dessa intäkter på det sätt som nämns i RKR:s rekommendationer och därmed inte i enlighet med god redovisningssed.</p>	<p>Vi rekommenderar kommunstyrelsen att se över redovisningen av schablonbidrag för flyktingar genom att intäktsföra bidragen i enlighet med god redovisningssed</p>
Skattekonto	<p>Per 191231 var saldot på skattekontot 929 tkr. Kommunen har dock valt att av pga försiktighetsprincipen inte redovisa detta belopp utan redovisar i stället 0 kr. Dvs. den fordran som finns på Skatteverket redovisas inte i redovisningen/årsredovisningen. Beloppet bokförs istället 2020 när betalning erhålls. Vi anser att det</p>	<p>Vi rekommenderar kommunstyrelsen att redovisa det aktuella saldot på skattekontot i redovisningen/årsredovisningen.</p>

	aktuella saldot bör redovisas per 191231, sannolikheten att medlen inte skulle utbetalas bedöms som låg.
Övriga poster som granskats mer ingående är: kassa och bank, skulder, fordringar, övriga avsättningar, upplupna kostnader, borgensåtagande och resultaträkningens poster	Inga iakttagelser att nämna i denna rapport. Notera dock gällande resultaträkningen vad som skrivs under materiella anläggningstillgångar/avskrivningar samt redovisning av schablonbidrag för flyktingar.

Kommentar till bedömning av måluppfyllelsen

Kommunfullmäktige i Herrljunga kommun har antagit sex visionsmål med underliggande prioriterade mål. De tre prioriterade målen inom verksamhetsmålet "Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!" är samtidigt kommunens finansiella mål.

Enligt vår sammanställning framgår att kommunstyrelsen inte har gjort en samlad bedömning om hur de verksamhetsrelaterade målen har uppnåtts. I förvaltningsberättelsen framgår att varje mål har prioriterade mål kopplade till sig där bedömningen av måluppfyllelsen hänvisas till respektive nämnds verksamhetsberättelse.

Förvaltningsberättelsen ska enligt LKBR 11 kap. 8 § "innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 6 § första och andra styckena kommunallagen (2017:725) har uppnåtts och följts".

Då kommunstyrelsen har ansvaret över den samlade verksamheten i kommunen bedömer vi att årsredovisningen bör innehålla en samlad bedömning av målarbetet från kommunstyrelsen. Vi uppmanar därför kommunstyrelsen att ta en tydligare roll i målarbetet genom att styra kommunens målarbete och uppföljningen av detta.

Måluppfyllelse

Av 44 bedömda prioriterade mål framgår att nämndernas förvaltning har bedömt måluppfyllelsen. Av de 44 målen har förvaltningarna bedömt att 17 har uppnåtts, 21 har delvis uppnåtts och 6 har inte uppnåtts under 2019.

I vår granskning noterar vi att ett flertal av de prioriterade målen som bedöms uppfyllda saknar en tydlig jämförelse eller är allmänt skrivna. Det framgår att många av målen utgår ifrån att något ska öka, men utgångsläget är då inte givet. Vi kan inte tydligt se om ökningen utgår från tidigare redovisade mål från föregående år eller om det är utifrån fasta målvärden.

I årsredovisningen hänvisas läsaren till nämndernas verksamhetsberättelse för en fördjupad inblick i bedömningen av de prioriterade målen. Vi bedömer att det är ett stort antal mål som inte går bedöma uppfyllelsen för då underlag hur bedömningen har gjorts inte framgår av verksamhetsberättelserna.

Kommunstyrelsen rekommenderas att

- ta en tydligare roll i målarbetet så att lagstiftarens intentioner med kommunallagen och lagen om kommunal bokföring och redovisning efterlevs.
- arbeta för att tydliggöra de prioriterade målen.
- arbeta för en ökad måluppfyllelse.

Deloitte.

Deloitte erbjuder tjänster inom revision, skatterådgivning, business consulting och finansiell rådgivning till offentliga och privata klienter inom en mängd branscher. Med ett globalt nätverk av medlemsfirmor i mer än 150 länder, kan Deloitte erbjuda spetskompetens av världsklass och djup lokal expertis för att hjälpa klienter med de insikter de behöver för att ta itu med sina mest komplexa utmaningar. Samtliga 244 000 medarbetare i nätverket arbetar för att nå den gemensamma visionen – To be the standard of excellence.

Med Deloitte avses en eller flera av Deloitte Touche Tohmatsu Limited, en brittisk juridisk person, och dess nätverk av medlemsfirmor, som var och en är juridiskt åtskilda och oberoende enheter. För en mer detaljerad beskrivning av den legala strukturen för Deloitte Touche Tohmatsu Limited och dess medlemsfirmor, besök www.deloitte.com/about.